

Dàn ý hình ảnh đoàn tàu trong Hai đứa trẻ

1. Mở bài

- Dẫn dắt và giới thiệu vấn đề nghị luận.

2. Thân bài

a) Khái quát chung

- Tóm tắt: Truyện kể về hai chị em Liên và An thay mẹ trông nom một gian hàng tạp hóa ở một phố huyện gần ga xép. Chiều chiều, chúng ngồi trước cửa hàng nhìn ra phố huyện. Những bóng người lù mù đi qua. Đêm, hai chị em đợi xem chuyến tàu Hà Nội đi qua mới đóng cửa hàng đi ngủ.

- Cốt truyện không có gì, không có những biến cố những xung đột lớn, chỉ là khung cảnh phố huyện diễn ra từ chiều đến tối vào đêm trước con mắt của hai đứa trẻ và tâm trạng của chúng.

Qua bức tranh phố huyện và tâm trạng của hai chị em Liên, nhà văn thể hiện niềm thương xót đối với những kiếp người nghèo khổ sống lam lũ, quần quanh trong xã hội cũ và niềm trân trọng khát khao đổi đời của họ.

b) Hình ảnh đoàn tàu

- Hiện tại tầm tối, tương lai mù mịt, những người dân phố huyện chỉ còn biết chờ đợi mơ hồ, vu vơ. Còn gì đáng thương hơn khi người ta ngồi trong bóng tối và mơ về hạnh phúc. Hạnh phúc với hai đứa trẻ, với người dân phố huyện là gì? Chẳng có gì to tát, chỉ là mong một chuyến tàu Hà Nội đi qua. Nên Liên và An tuy đã "buồn ngủ riu cả mắt vẫn gượng để thức khuya chút nữa", không phải để bán thêm hàng như lời mẹ dặn mà vì có khác, vì muốn được nhìn chuyến tàu.

- Tín hiệu đầu tiên để hai đứa trẻ nhận ra đoàn tàu là ánh sáng đèn ghi. Cả hai tập trung thị giác để quan sát thật kĩ và cảm nhận thế giới của ánh sáng và âm thanh vang động.

- Ánh sáng từ xa: ngọn lửa xanh biếc như ma trời đến gần một làn khói bừng sáng trắng, khi tàu đi tới các toa đèn sáng trưng ánh cả xuống đường, đồng và kèn lấp lánh, khi tàu đi qua nhìn theo mãi những đốm than đỏ bay tung trên đường sắt và cái chấm nhỏ của chiếc đèn xanh treo trên toa sau cùng. Đó là những nguồn sáng được nắm bắt kĩ lưỡng khác hẳn với bao nguồn sáng nơi phố huyện. Nó rực rỡ, sáng lòa, sang trọng chứ không tù mù, lay lắt, buồn tẻ như ánh sáng chãi các ngọn đèn nơi phố huyện.

- Âm thanh cũng khác biệt hoàn toàn so với thứ âm thanh cổ hủ nơi phố huyện tĩnh lặng. Tiếng còi xe lửa kéo dài ra theo ngọn gió xa xôi, tiếng dồn dập, tiếng xe rít mạnh vào ghi, tiếng hành khách ồn ào, tiếng còi tàu rít lên. Đây không phải thứ âm thanh heo hút, chậm buồn gợi cuộc sống tăm tối, tù đọng, tàn tạ. Âm thanh đoàn tàu vang động, mạnh mẽ, ồn ào và náo nhiệt. Một bữa tiệc âm thanh chóng vánh đã được dọn chộp nhoáng nơi phố huyện làm thỏa mãn niềm mong mỏi, đợi chờ của những con người nơi đây.

- Đoàn tàu đã mang đến một thời gian hoàn toàn khác hẳn với thời gian tĩnh lặng, tịch mịch và đầy bóng tối nơi phố huyện nghèo. Phép tương phản đã nhấn mạnh vào sự đối lập giữa hai thời gian đó: sang trọng và nghèo nàn, rực rỡ ánh sáng và tối tăm tù đọng, huyền náo vui vẻ và tịch mịch quẩn quanh. Một thời gian vội vã lướt qua như một giấc mơ.

- Tàu không dừng, thưa vắng người và kém sáng hơn mọi khi chứng tỏ hai đứa trẻ quan sát rất kĩ và nhạy cảm với những thay đổi, dù là nhỏ nhất. Đoàn tàu vụt qua phố huyện rất nhanh, chỉ chớp nhoáng nhưng Liên và An vẫn cảm nhận được sự thiếu hụt ánh sáng và âm thanh so với mọi ngày. Chắc rằng phải gắn bó, phải thực sự ghi nhớ rất sâu mọi hình ảnh chi tiết thì hai đứa trẻ mới có thể nhận ra.

- Đoàn tàu chạy về từ Hà Nội, từ một tuổi thơ đã mất. Con tàu là tia hồi quang của những tháng ngày sung sướng đủ đầy hạnh phúc. Đó là chuyến tàu khát vọng, chuyến tàu mơ ước về một thế giới thật đáng sống: sức sống mạnh mẽ, sự giàu sang và rực rỡ ánh sáng, nó đối lập với cuộc sống mòn mỏi, tù đọng nơi đây. Khát vọng ấy chúng gửi vào đoàn tàu từ Hà Nội chạy về. Khát vọng ấy khôn nguôi, luôn

được thấp lùn như minh chứng về những khát vọng sống không bao giờ bị dập tắt. Đó thể hiện cái nhìn đậm chất nhân văn của Thạch Lam. Khi tàu đi rồi, phố huyện chỉ còn bóng tối.

3. Kết bài

- Nêu cảm nghĩ của bản thân.

Hình ảnh đoàn tàu không chỉ phản ánh hiện thực tăm tối, tù đọng mà còn thể hiện khát vọng đổi đời, khát vọng sống của những con người luôn cố vươn tới ánh sáng.

Hình ảnh đoàn tàu trong Hai đứa trẻ - Mẫu 1

Truyện ngắn Hai đứa trẻ của Thạch Lam in trong tập **Nắng trong vườn** (năm 1938) với những hình ảnh nhỏ nhặt, bình thường nhưng ẩn chứa trong đó là cả cuộc đời, những số phận nghèo khổ, tăm tối trong xã hội đô hộ phong kiến lúc bấy giờ. Tác phẩm đi sâu vào miêu tả tâm lí nhân vật trước những hoàn cảnh ấy. Đặc biệt hình ảnh con tàu, đại diện cho một nền công nghệ hiện đại, là tượng đài của sự tiến hóa vượt bậc của xã hội. Sự xuất hiện của con tàu như một điểm sáng rực rỡ, một điểm nhấn để tách rời hai thế giới khác biệt, giữa một bên là nền văn minh tiên tiến, cuộc sống con người no đủ và một bên vẫn là cuộc sống lạc hậu, nghèo khó. Tác phẩm đã làm rõ nét khung cảnh mịt mờ ấy.

Hình ảnh chuyến tàu đêm chạy qua phố huyện, giữa những cảnh hoang sơ, tàn lụi, và đầy u ám của một xã hội thu nhỏ. Chuyến tàu đêm như một thế giới hoàn toàn khác biệt, là niềm mơ ước và khát vọng của những người nghèo khổ. Những ánh đèn lập lòe, những tiếng ồn ã náo động như đánh thức mọi giác quan, khiến tất cả mọi người như lạc vào một xã hội mới với một niềm mong ước thầm lặng. Đồng thời hình ảnh hai chị em Liên, An và các nhân vật khác như đứa trẻ bới rác, mẹ con chị Tí hàng nước, bà cụ Thi điên say rượu, bác phở Siêu, vợ chồng con cái nhà xẩm mù... góp phần tô đậm bức tranh cuộc sống khốn khó và tẻ nhạt. Cốt truyện dường như xoay quanh cuộc sống khốn khó, nghèo nàn của cư dân phố huyện.

Bóng tối dần bao trùm phố huyện, mang trong đó là thanh âm của sự tĩnh mịch, đây u ám, lạnh lẽo. Tác giả đã khéo léo sử dụng những hình ảnh miêu tả từng tiếng động nhỏ nhất “tiếng ếch nhái kêu ran ngoài đồng”, “tiếng muỗi vo ve trong bóng tối”, hay cả những hình ảnh đang dần chìm vào trong bóng tối tĩnh mịch “chị Tí với hàng nước sơ xài”, “bác Siêu với gánh phở bắp bùng ánh lửa”, “gia đình bác Xẩm mù với mảnh chiếu trải ra đất”,... Tất cả những âm thanh, hình ảnh đấy nhưng càng tô đậm thêm cái màu sắc hoang vắng, cô liêu của bóng đêm nơi phố huyện.

Thạch Lam đã lấy hình ảnh hai đứa trẻ chờ đón đoàn tàu, chờ đón một niềm vui nhỏ bé một cách đầy chi tiết và tỉ mỉ. Nó không đơn giản là để việc bán hàng của hai chị em được thuận lợi mà kèm theo đó là sự khao khát, mong mỏi được ngắm nhìn đoàn tàu sang trọng. Sự tẻ nhạt, lặng lẽ của hai đứa trẻ đang háo hức đợi chờ đoàn tàu lăn bánh qua phố huyện để thấy được sự đối lập giữa tâm trạng, cuộc sống của nhân vật với hình ảnh náo động, nhộn nhịp của đoàn tàu.

Đoàn tàu như là hình ảnh hoạt động cuối cùng của đêm khuya, đối với hai chị em Liên và An hình ảnh con tàu như một thế giới mơ ước, có những ánh đèn xanh đỏ, có những âm thanh vui nhộn khác hẳn với những hình ảnh tẻ nhạt được lặp đi lặp lại mà hai chị em vẫn thường thấy. Từ rất xa tiếng còi tàu đã hú vang khắp phố và ánh đèn của người gác đường tàu. Tiếp theo là Liên trông thấy ngọn lửa xanh biếc, sát mặt đất như ma trôi, rồi nghe thấy tiếng còi xe lửa trong đêm khuya kéo dài ra theo ngọn gió xa xôi. Sau đó, hai chị em nghe thấy tiếng dồn dập, tiếng xe rít mạnh vào ghi, kèm theo một làn khói bừng sáng trắng lên đằng xa, tiếp đến tiếng hành khách ồn ào khe khẽ. Thế rồi, tàu rầm rộ đi tới, các toa đèn sáng trưng, những toa hạng trên sang trọng lố nhố những người, đồng và kèn lấp lánh. Cuối cùng là cảnh tàu đi xa dần mất hút trong đêm tối mênh mông, để lại những đốm than đỏ bay tung trên đường sắt, cái chấm nhỏ của chiếc đèn xanh treo trên toa sau cùng, xa xa mãi rồi khuất sau rặng tre...

Qua ánh nhìn của tác giả, hình ảnh đoàn tàu lăn bánh qua phố huyện rất nhanh chóng, nhưng đã lại cảm xúc đầy nuối tiếc của hai đứa trẻ. Qua hình ảnh đoàn tàu

còn gọi lên nhiều mong ước đẹp đẽ của hai đứa trẻ thơ lớn lên giữa cuộc sống nghèo khó, tẻ nhạt.

Truyện ngắn “Hai đứa trẻ” đã để lại cho người đọc tâm trạng thương cảm cho những số phận con người tẻ nhạt, bất hạnh nhưng vẫn luôn khát vọng về một cuộc sống tương lai tươi sáng hơn. Hình ảnh đoàn tàu như một điểm nhấn thoáng xuất hiện rồi thoáng vụt mất như một niềm vui nhỏ bé, niềm ước mong không bao giờ tắt.

Hình ảnh đoàn tàu trong Hai đứa trẻ - Mẫu 2

Truyện ngắn Hai đứa trẻ của Thạch Lam được coi là “một bài thơ trữ tình đượm buồn”. Đây là một truyện ngắn độc đáo có sự kết hợp của chất tự sự và chất trữ tình. Sự xuất hiện của hình ảnh đoàn tàu ở cuối tác phẩm được coi là một chi tiết giàu ý nghĩa, góp phần làm nên thành công của truyện ngắn này.

Đoàn tàu xuất hiện trong hoàn cảnh đầy tăm tối của những kiếp người mỗi mòn nơi phố huyện mà cuộc sống của họ đang chìm ngập trong bóng tối. Tuy nhiên chừng ấy người trong bóng tối vẫn “mong đợi một cái gì tươi sáng cho sự sống nghèo khổ hàng ngày của họ”. Với hai chị em Liên thì sự mong mỏi ấy rõ ràng, cụ thể hơn. Chúng chờ tàu từ chiều cho đến khuya để được thấy đoàn tàu và ngày nào cũng thế. Khi nhìn thấy đoàn tàu chạy qua phố huyện thì dường như chúng mới được sống trọn vẹn một ngày.

Từ xa, hình ảnh đoàn tàu đã hiện lên với “ngọn lửa xanh biếc như trời”, với “tiếng còi vọng lại theo ngọn gió xa xôi”. Rồi đoàn tàu đến gần trong âm thanh dồn dập, ồn ào, rầm rộ, tiếng ghi rít mạnh lên. Khói bùng sáng, đèn sáng trưng chiếu sáng xuống mặt đường. Một thứ âm thanh mạnh mẽ và huyền ảo hẳn. Một thứ ánh sáng lấp lánh, rực rỡ ngập tràn phố huyện. Những đoàn tàu đi qua trong khoảnh khắc rồi dần dần mất hút vào khoảng sâu của đêm tối. Tiếng vang động nhỏ dần rồi tắt hẳn, trả lại phố huyện nét vẻ vốn có của nó.

Chi tiết đoàn tàu xuất hiện đã góp phần soi rõ tâm trạng các nhân vật, đặc biệt là chị em Liên. Hai chị em đã chờ tàu trong niềm thiết tha, khắc khoải rồi đón tàu trong niềm háo hức, say mê, tiễn tàu trong niềm nuối tiếc, băng khuâng. Chúng chờ tàu

không phải vì tò mò, không phải để bán hàng, không đợi người quen mà là để được nghe âm thanh, được nhìn ánh sáng và được sống với một thế giới khác.

Đây còn là chi tiết giàu ý nghĩa biểu tượng, góp phần thể hiện tư tưởng, chủ đề tác phẩm. Đoàn tàu là hình ảnh biểu trưng cho quá khứ. Nó chạy về từ Hà Nội, từ miền kí ức tuổi thơ thể hiện ước mơ và khát vọng của chị em Liên. Đó là ước mơ được quay trở về quá khứ, sống một cuộc sống tươi đẹp như quá khứ đã qua. Khi hiện tại cuộc sống làm con người không thỏa mãn, người ta thường có xu hướng quay trở lại quá khứ, đặc biệt là quá khứ tươi đẹp. Đặt trong mối quan hệ với hiện tại, đoàn tàu là một thế giới khác hẳn với cuộc sống tràn đầy bóng tối, tẻ nhạt, đơn điệu nơi phố huyện nghèo. Thế giới rực rỡ ánh sáng, ngập tràn âm thanh, chứa đựng bao điều mới mẻ, thú vị. Và thế giới ấy còn giúp những người dân nơi phố huyện nhận ra còn có một cuộc sống đáng sống hơn nơi phố huyện nghèo – cái ao đời phẳng lặng kia. Chi tiết đoàn tàu xuất hiện còn khơi dậy khát vọng và ước mơ của chị em Liên, của những người dân phố huyện về một tương lai sáng lạn. Nó đánh thức khát vọng mơ hồ trong cõi vô thức của hai tâm hồn thơ dại: khát vọng vượt thoát, khát vọng đổi thay, khát vọng kiếm tìm. Nhưng rồi đoàn tàu ấy lại biến mất. Ước mơ thoát khỏi hiện tại vốn đã rất mong manh, xa xôi. Hình ảnh đoàn tàu như niềm vui, tia hy vọng chợt lóe lên rồi vụt tắt. Tất cả trở nên mơ hồ hơn và càng khắc sâu vào nỗi khổ của chừng ấy con người nơi phố huyện nghèo.

Chi tiết nhỏ nhưng đã trở thành điểm sáng tư tưởng cho tác phẩm. Nó thể hiện lòng nhân đạo, niềm xót thương vô hạn đối với những kiếp người tàn lụi, vô vọng và bế tắc. Từ đó Thạch Lam muốn thức tỉnh những con người đang sống trong cái ao đời phẳng lặng, tù đọng một khát vọng sống, khát vọng vượt thoát, khát vọng đổi thay. Chính Thạch Lam cũng khao khát muốn đem đến cho họ tia ánh sáng của sự sống để văn chương trở thành “một thứ khí giới thanh cao và đắc lực”

Hình ảnh đoàn tàu trong Hai đứa trẻ - Mẫu 3

Thạch Lam là nhà văn, người chiến sĩ trên mọi thời đại, chính vì vậy ông luôn hiểu được những mong muốn ước mong của những người dân nghèo, cảm thông và thấu hiểu được điều đó ông đã sáng tác lên tác phẩm Hai đứa trẻ để qua đó người

đọc có cái nhìn sâu sắc hơn về cuộc sống, con người và những ước mơ nhỏ nhoi của những đứa trẻ nơi đây. Hình ảnh chuyến tàu đêm là tia sáng để gọi lên cho người đọc nhiều cảm xúc.

Hình ảnh chuyến tàu đêm trong tác phẩm đã thể hiện một ước nguyện to lớn, và nó để lại trong trái tim người đọc nhiều cảm xúc, trước tiên khi để hình ảnh chuyến tàu đêm xuất hiện, tác giả đã miêu tả về cuộc sống, nghèo khổ, nơi phố huyện tiêu điều, con người đang phải lo từng ngày về cuộc sống của mình. Nơi đây cuộc sống tiêu tàn, cảnh phố huyện về chiều cũng làm cho người đọc cảm nhận được trái tim sâu rộng của tác giả, khi hướng tới những số phận bất hạnh, hẩm hiu. Chính cuộc sống nghèo đói này làm cho họ luôn mong muốn có được một điều gì đó nảy nở ra để cho họ bừng sáng, dù đó chỉ là trong phút chốc.

Ban ngày con người nơi đây cũng luôn phải đối mặt với những gian khổ, để có thể kiếm miếng cơm manh áo cho mình, ban đêm đây là khoảng thời gian để họ nghỉ ngơi thì mọi người lại tấp nập với cuộc sống của mình, cảnh chợ hoang sơ, vắng chợ chiều, nó tàn lụi, con người lại lao đầu vào một công việc mới, có người đi hát xẩm, có người đi bán cháo, tất cả họ vẫn đang bận bịu với công việc đang diễn ra. Cả hình ảnh hai đứa trẻ trong câu chuyện cũng để lại cho người đọc nhiều cảm xúc, bởi tình cảm của nó đối với nơi phố huyện hoang tàn, nó luôn phải đối mặt với những cảnh đời khó khăn. Trước đây hai đứa trẻ này đã được sống một cuộc sống sung sướng trên thành phố, được uống những thứ nước xanh đỏ tím vàng... Tất cả đang trở thành quá khứ, nhiều khi cảm xúc của chúng muốn quay lại một cuộc sống như xưa, nơi đây hiện tại mà hai đứa trẻ này đang sống quá nghèo đói, đó là lý do mà hai đứa trẻ luôn chờ đợi hình ảnh chuyến tàu đêm.

Nơi phố huyện nghèo, cảnh vật vào ban đêm dường như tối tăm, và nó đã trở nên tiêu điều, mong muốn muốn tìm được một nguồn ánh sáng mới, có thể soi sáng con đường cho họ, đây là những điều vô cùng có ý nghĩa cho cuộc sống của họ. Cảnh phố huyện vẫn đang diễn ra, nhưng nó không phải là một cuộc sống đầy đủ, mà con người vẫn đang phải cố gắng để có thể lo cho chính cuộc sống của mình. Hình ảnh chuyến tàu đêm, không chỉ đem lại cho họ một nguồn sáng mới, họ có thể mong

ước một tương lai tươi sáng hơn, đó là những mong ước nhỏ nhoi, chính vì vậy Liên và An luôn chờ đợi để có thể chứng kiến chuyến tàu đêm.

Đối với cảnh phố huyện về đêm nó chỉ có những âm thanh của những con côn trùng như ếch ngoài đồng... hay những tiếng hát dong, những tiếng hát xẩm của những người đang kiếm sống, chính vì vậy, họ luôn mong muốn có một điều gì đó lạ lạ để cho họ có thêm niềm hy vọng mới về chính cuộc đời của mình. Đây là những giây phút mà họ ngập tràn trong một ánh sáng lớn, nó không còn là hình ảnh sáng lập lờ của những chiếc đèn dầu nữa, chính vì vậy, hình ảnh chuyến tàu đêm đã thu hút sự chú ý, và mong đợi của tất cả mọi người. Nhất là đối với Liên và An, hai đứa trẻ này trước đây đã được sống nơi phồn hoa đô thị, được chứng kiến những nơi giàu sang, những ánh sáng long lanh, được thưởng thức những cốc nước xanh đỏ... Chính vì vậy chuyến tàu này cũng mang lại cho hai chị em những hoài niệm về một thời đã qua.

Khi chiếc tàu đến, nó tạo nên một không khí ấm áp hơn, lúc này đã có sự huyên náo của những tiếng nói, tiếng cười của con người, họ đang mong chờ một luồng sáng mới để cho tâm hồn của họ ngập tràn trong một không gian, rực rỡ và tươi vui, nhộn nhịp hơn. Những người dân nơi đây, họ đã phải chịu những cuộc sống cực khổ, chính vì vậy họ luôn mong muốn có một tia hy vọng mới về chính cuộc đời của họ. Trong bóng đêm đang dần che phủ lấy toàn bộ không gian nơi phố huyện, chỉ còn lại là những tiếng leo lắt, những tiếng kêu thảm thiết của những người xin ăn, của những người kiếm tiền bằng cách hát dong, của những người đi bán hàng... Tất cả cuộc sống của họ vẫn đang chật vật, và họ phải kiếm từng đồng để cuộc sống của họ khấm khá hơn.

Mong đợi từng giây phút đoàn tàu đi đến, nhưng khi nó đi khỏi nơi đây tất cả dường như lại trở lại y như cũ, nó tối tăm, và con người lại bắt đầu với công việc của mình, mỗi người một công việc, mặc dù về đêm nhưng họ vẫn lao động miệt mài, chính cuộc sống khiến họ phải vất vả như vậy, họ mong đợi có điều gì đó tốt hơn sẽ đến, họ mong chờ nguồn sáng mới, một cuộc sống tốt hơn. Đoàn tàu mang lại cho họ tia hy vọng về cuộc sống, cũng chính là động lực để họ tiếp thêm cho chính cuộc đời

của mình. Hiu hắt trước không gian tối tăm, hoang vu, và tiêu điều của phố huyện, họ luôn mong đợi có được một điều mới sẽ đến.

Khi đoàn tàu đi khỏi nơi đây tất cả lại trở về đúng vị trí của mình, bây giờ không còn tiếng còi, của đoàn tàu, không còn những tia sáng rực rỡ, nữa, mà leo lắt chỉ còn ngọn lửa của chiếc đèn dầu. Nhưng khi đoàn tàu đi họ lại mang trong mình những dòng tâm trạng của sự nuối tiếc, con tàu đã mang lại cho họ một ước mơ về một tương lai tươi sáng hơn, chính vì vậy khi nó đi nó để lại cho con người một sự nuối tiếc lớn lao, và cho con người những cảm giác rất hụt hẫng. Đoàn tàu đem lại cho họ giây phút được hòa nhập, con người đang phát ra những tiếng nói tiếng cười, trước lúc đó thì không gian nơi đây thực sự rất yên tĩnh và nó lạnh lẽo trong cảnh tiêu điều. Những đoàn tàu vẫn để lại cho họ nhiều tia hy vọng để có được một cuộc sống mới tốt đẹp hơn.

Hình ảnh đoàn tàu trong Hai đứa trẻ - Mẫu 4

“Hai đứa trẻ” của Thạch Lam là một trong những truyện ngắn trữ tình có nhiều chi tiết vụn vặt, vô nghĩa nhưng kì thực lại là tác phẩm đạt trình độ cao về diễn tả tâm trạng nhân vật. Nội dung truyện ngắn chủ yếu đi sâu vào miêu tả những cảnh đời thường, số phận nghèo khổ, tối tăm trong xã hội cũ. Qua đó tác giả muốn gửi gắm một cách kín đáo nhẹ nhàng nhưng không kém phần thấm thía tư tưởng nhân đạo đáng quý.

Toàn thiên truyện tác giả tập trung vào những chi tiết nhỏ nhất, vụn vỡ tưởng như rời rạc nhưng lại có một sức gợi cực tả. Khi tái hiện lên một bức tranh làng quê nơi phố huyện nghèo nàn với sự leo lét của những ánh đèn, sự tối tăm của không gian, sự quẩn quanh của cuộc sống. Nhưng có lẽ hình ảnh đoàn tàu ở cuối thiên truyện là hình ảnh nổi bật rõ nét nhất toàn bài. Hình ảnh đoàn tàu mang rất nhiều lớp nghĩa khác nhau, tưởng chừng nhỏ giản đơn nhưng chất chứa trong đó bao bài học, tư tưởng cao cả của một nhà văn trữ tình lãng mạn tinh tế bậc nhất. Qua đó thể hiện được ước mơ, niềm tin và khát vọng của những kiếp người nghèo khổ.

Buổi chiều nơi phố huyện mở ra bằng những đường nét đầy ảm đạm, cô quạnh báo hiệu một ngày sắp tàn theo đúng như nghĩa của nó. Với những âm thanh, hình ảnh: tiếng trống thu không trên cái chòi huyện nhỏ, những đám mây hồng như hòn than, dãy tre làng đen lại... nhưng không kém phần nên thơ trữ tình. Hai nhân vật chính ở đây là hai chị em Liên và An.

Sau một ngày làm việc vất vả cực nhọc. Con người nơi đây mới bắt đầu cuộc sống với những gánh phở, những chén nước nguội lạnh, mảnh chiếu trải đất kéo đàn....tất cả thoáng hiện lờn đơn lẻ, lặng lẽ, nhàn chìm trong bóng tối. Cảnh chiều đêm buông xuống được tác giả miêu tả làm cho nền hình ảnh đoàn tàu xuất hiện.

Trên nền trời tối tăm của khung cảnh đó tác giả miêu tả đoàn tàu và thói quen đón đoàn tàu của hai đứa trẻ thật cho tiết, tỉ mỉ. Lí do đợi tàu của hai đứa trẻ bao gồm cả việc chờ tàu đến để bán hàng cho các hành khách trên tàu xuống mua bán. Cái đó chính là cái thỏa mãn niềm khao khát, mong mỏi được ngắm nhìn tàu của hai chị em Liên. Hai chị em Liên đã sống một ngày vô cùng mệt mỏi và tẻ nhạt. Chúng chỉ bán được vài món hàng bao diêm, gói thuốc lá, xà phòng... Đến tối thì kiếm hàng và đếm lại số tiền ít ỏi đó. Hai đứa trẻ tro tro trong bóng tối, trên chiếc chõng cửi sắp gãy giữa không khí oi bức và tiếng muỗi kêu ran. Chỉ có một người đến với các em, là bà cụ Thi, một bà già hơi điên tối tối thường ghé mua rượu hàng các em.

Các em chờ tàu đêm chạy ngang qua trong tâm trạng vô cùng háo hức. Sự xuất hiện của hàng nước chị Tí, gánh phở bác Siêu... là cái mốc để các em đi đếm thời gian đang xích lại gần với chuyến tàu. Cả hai chị em đều buồn ngủ riu cả mắt nhưng vẫn cố gắng ngồi chờ chuyến tàu.

Hai chị em cố thức chỉ vì muốn được nhìn chuyến tàu đó là sự hoạt động cuối cùng của đêm khuya. Với hai đứa trẻ của chị Tí và ánh lửa của bác Siêu. Có lẽ chính vì thế mà hình ảnh chuyến tàu được Thạch Lam tập trung miêu tả một cách tỉ mỉ, kĩ lưỡng theo trình tự thời gian, qua tâm trạng chờ mong của hai nhân vật Liên và An.

Đoàn tàu chưa tới nhưng đã được báo trước từ xa với ánh đèn của người gác ghi và tiếng còi tàu theo gió vẳng lại. Tiếp theo là Liên tưởng trông thấy ngọn lửa xanh biếc, sát mặt đất như ma trôi, rồi nghe thấy tiếng còi tàu xe lửa trong đêm khuya.

Kéo dài ra theo ngọn gió xa xôi. Sau đó, hai chị em nghe thấy tiếng dồn dập, tiếng xe rít mạnh vào ghi, kèm theo một làn khói bừng sáng trắng đằng xa, tiếp đến tiếng hành khách ồn ào khe khẽ. Thế rồi, đồng và kèn lấp lánh. Cuối cùng là cảnh tàu đi xa dần mất hút trong đêm tối mênh mông, để lại những đốm than bay tung trên đường sắt, cái chấm nhỏ của chiếc đèn xanh treo trên toa sau cùng, xa xa mãi rồi khuất sau rặng tre...

Cánh quan sát, miêu tả của Thanh Lam rất tinh tế và giàu tính nghệ thuật. Tác giả quan sát, miêu tả hình ảnh đoàn tàu đêm từ Hà Nội về theo trình tự lúc tàu từ xa, lúc tàu đến rồi xa dần bằng nhiều giác quan cùng với rất nhiều sắc thái cảm giác; bằng sự đan xen giữa hồi ức và thực tại. Chuyến tàu đi qua phố huyện chỉ trong một khoảng thời gian rất ngắn nhưng đã để lại cho hai đứa trẻ bao nhiêu cảm xúc và nuối tiếc. Phố huyện rầm rộ, ồn ào lên trong chốc lát rồi lại chìm sâu vào bóng đêm yên tĩnh. Gần như đã thành nếp, những người dân phố huyện chỉ chấm dứt hoạt động khi chuyến tàu đêm đã đi xa.

Đối với chị em Liên, đoàn tàu đến từ Hà Nội gợi lại những kỉ niệm đẹp. Liên lặng lẽ mơ tưởng đến Hà Nội xa xăm..., nơi hai chị em đã sống thời thơ ấu êm ả và sung sướng khi thầy chưa mất việc. Đó là cuộc sống ở một thời xa, hoàn toàn khác với cuộc sống ở phố huyện buồn tẻ và nghèo nàn này.

Đoàn tàu còn lại hình ảnh của tương lai, nó khiến người ta hình dung ra một thế giới giàu sang, đông đúc, nhộn nhịp, đầy âm thanh và ánh sáng. Việc Liên và An đón đợi đoàn tàu xuất phát từ nhu cầu bức thiết về tinh thần muốn thoát cuộc sống buồn chán hiện tại và được sống trong một thế giới mới tươi đẹp hơn. Đối với người đọc, vẻ đẹp của đoàn tàu và thái độ háo hức, sung sướng đến lặng người của hai đứa trẻ khi ngắm đoàn tàu không chỉ đem đến một thoáng vui và gợi thật nhiều băng khuâng thương cảm.

Đúng là hai đứa trẻ vui vì niềm khát, đợi chờ vừa được thỏa mãn. Nhưng đoàn tàu ấy lại thuộc một thế giới quá xa xôi và nó càng sáng rực vui vẻ, huyên náo bao nhiêu thì càng làm cho cảnh sống nơi phố huyện trở nên tăm tối, buồn tẻ và chìm lặng bấy nhiêu. Chỉ có hình ảnh đoàn tàu lướt qua hắt hắt đêm mà những người dân phố huyện ai cũng nôn nao chờ đợi. Nhưng qua đó ta cũng thấy trong đó sự len lỏi niềm tin vào một cuộc sống tẻ nhạt, tầm thường.

Truyện ngắn “Hai đứa trẻ” của Thạch Lam đã vẽ nên một khung cảnh nghèo nàn nơi phố huyện vào thời khắc sắp tàn. Ở đó hiện lên những kiếp người nhỏ bé nghèo khổ nhưng trong tâm hồn họ ta thấy niềm tin mãnh liệt về một cuộc sống tốt đẹp trong tương lai tươi sáng. Và trên hết ta còn thấy ở đó tấm lòng xót thương nhân đạo cao cả của nhà văn Thạch Lam.